

Sygn. akt **II Cz 641/16**

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk

Sędziowie: SO Marzenna Ernest

SO Tomasz Szaj (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 27 kwietnia 2016 roku w S.

sprawy z powództwa M. G.

przeciwko Bankowi (...) Spółce akcyjnej w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

w przedmiocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim z dnia 4 grudnia 2015 r.

sygn. akt I C 850/15

oddala zażalenie .

SSO Tomasz Szaj SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk SSO Marzenna Ernest

Sygn. akt **II Cz 641/16**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim oddalił wniosek powoda M. G. o udzielenie zabezpieczenia roszczenia.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż powód, po wniesieniu pozwu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności, złożył także – pismem z 16 października br. – wniosek o udzielenie zabezpieczenie powyższego roszczenia poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu prawomocnego orzeczenia w sprawie.

W ocenie Sądu Rejonowego wniosek o udzielenie zabezpieczenia nie jest zasadny. Sąd powołując się na treść art. 730 § 1 i art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. wskazał, że w przedmiotowej sprawie przesłanki konieczne do uzyskania zabezpieczenia zostały spełnione jedynie częściowo.

Po pierwsze, nie budzi wątpliwości, że droga sądowa w niniejszej sprawie jest dopuszczalna. Po drugie, powód uprawdopodobnił posiadanie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, albowiem uprawdopodobnił,

że brak zabezpieczenia powództwa może pozbawić go zaspokojenia roszczenia, a tym samym – że dalsze prowadzenie postępowania egzekucyjnego może doprowadzić do wyegzekwowania i przekazywania egzekwowanego świadczenia pieniężnego wierzycielowi i tym samym uczynić żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego niezasadnym.

Jednakże, w ocenie sądu, strona powodowa nie uprawdopodobniła, iż jej roszczenie jest wiarygodne. Sąd podkreślił, że pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego może nastąpić tylko z przyczyn wskazanych w art. 840 k.p.c. W niniejszej sprawie strona powodowa podniosła, że domaga się pozbawienia wykonalności tytułów wykonawczych z uwagi na przedawnienie dochodzonego roszczenia.

Powód powołał się przy tym na treść art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności, gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście oraz Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Sąd zauważył jednak, że powód w żaden sposób nie uprawdopodobnił swoich twierdzeń w tym zakresie. Przede wszystkim nie wskazał żadnych okoliczności, które wskazywałyby, że po wydaniu orzeczenia stanowiącego tytuł egzekucyjny objęte nimi zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane. Sąd zaś, w ramach tego postępowania, nie może badać zasadności orzeczeń stanowiących tytuły egzekucyjne.

Jak to wynika z art. 125 k.c. wprowadza on ex lege zasadę unifikacji terminów przedawnienia roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem organów, wskazanych w komentowanym przepisie, lub ugodą przed nimi zawartą. Ustanawia on dziesięcioletni termin takich roszczeń, niezależnie od tego, jaki termin przedawnienia był przewidziany przez właściwe przepisy dla roszczenia danego rodzaju. W przypadku więc terminów przedawnienia krótszych niż lat 10, przerwanie biegu terminu przedawnienia przez wytoczenie sprawy przed sądem lub innym właściwym organem ma (w razie wygrania postępowania przez wierzyciela) nie tylko taki skutek, że przedawnienie biegnie na nowo dopiero po zakończeniu postępowania, lecz także ten, że nowy termin przedawnienia (rozpoczynający się od zakończenia postępowania) staje się terminem dziesięcioletnim.

W niniejszej sprawie bezsprzecznie bieg terminu przedawnienia przedmiotowego roszczenia został po raz pierwszy przerwany złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu w sprawie I Co 1216/03 (art. 123 § 1 k.c.), po czym rozpoczął bieg na nowo od daty uprawomocnienia się tego tytułu (art. 124 § 2 k.c. - zob. uchwała Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03 i wyrok z 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11). Po raz drugi bieg terminu przedawnienia został przerwany złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w sprawie KM 2664/03 w na początku grudnia 2013 r. (data prezentaty na wniosku – k. 1 akt egzekucyjnych). Jednakże analiza akt egzekucyjnych prowadzi do wniosku, że po złożeniu ww. wniosku nigdy nie doszło do sytuacji, w której swój bieg przedawnienie miałyby rozpocząć na nowo (w szczególności np. wskutek umorzenia postępowania egzekucyjnego). Postępowanie egzekucyjne toczące się na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego, trwa nieprzerwanie od czasu złożenia wniosku egzekucyjnego, dłużnikowi od tamtego czasu cały czas potrącane są należności emerytalno-rentowe, w związku z czym nie mogło dojść do sytuacji, dzięki której (przez którą) w pewnym momencie musiałyby dojść do rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia

Sąd zna przy tym pogląd, zgodnie z którym w art. 125 k.c. przewidziano wprawdzie wydłużenie terminu przedawnienia do 10 lat, niezależnie od długości terminu określonego w przepisie szczególnym dla danego rodzaju roszczeń – w odniesieniu do roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem organów wskazanych w tym przepisie, lub

ugodą przed nimi zawartą. Jednak rozszerzenie skutku z art. 125 k.c. na tytuły egzekucyjne – wymienione w art. 96-98 ustawy z 1997 r. – Prawo bankowe – nie znajduje uzasadnienia. Inne racje przemawiają bowiem za uznaniem określonego tytułu jako wystarczającego do nadania klauzuli wykonalności, inne zaś za wprowadzeniem dłuższego terminu przedawnienia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 7 lutego 2014 r., I ACa 687/13, LEX nr 1437877), to jednak dla rozstrzygnięcia nin. wpadkowego postępowania nie ma to znaczenia, skoro od czasu „terminowego” złożenia wniosku egzekucyjnego nie było sytuacji, w której bieg terminu przedawnienia miałby biec na nowo tak, aby można było w ogóle ocenić, czy i jakie terminu zmierzające do jego przerwania (nie)przedsięwziął wierzyciel.

Ze wskazanych wyżej przepisów wynika (art. 730¹ § 1 k.p.c.), że podstawę udzielenia zabezpieczenia stanowi uprawdopodobnienie, a nie – uwiarygodnienie roszczenia. Do zabezpieczenia powództwa nie są jednak wystarczające same twierdzenia strony domagającej się zabezpieczenia. Wynika z tego, iż ustawa dla uprawdopodobnienia wymaga przedłożenia określonego materiału dowodowego, który tylko – biorąc pod uwagę treść przepisu art. 243 k.p.c. - nie jest oceniany w świetle szczególnych przepisów o postępowaniu dowodowym. Może to dotyczyć zarówno środków, które zamierza w późniejszym czasie wykorzystać w postępowaniu dowodowym, jak i takich, które nie są możliwe do przeprowadzenia w trakcie tego postępowania. Reasumując – podmiot żądający zabezpieczenia powinien uprawdopodobnić roszczenie, czyli przedstawić taki materiał, który – bez konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego – prowadzi do wniosku o zasadności roszczenia. W nin. przypadku znamienne jest, że strona powodowa nie wskazała żadnych okoliczności, zdarzeń, dat, które mogłyby uprawdopodobnić roszczenie.

Te okoliczności powodują, że roszczenie powoda o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego już na tym etapie postępowania nie jest wiarygodne, co uzasadnia odmowę udzielenia mu zabezpieczenia.

Powód zaskarżył powyższe postanowienie, wnosząc o jego zmianę i udzielenie mu zabezpieczenia powództwa przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Stargardzie Szczecińskim J. O. sygn. akt Km 2664/03 na czas trwania procesu. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem zażalenia według norm przepisanych, z uwzględnieniem w zakresie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego dwukrotności przepisanej stawki minimalnej, a w razie oddalenia powództwa, względnie oddalenia zażalenia, bądź zaniechania obciążania pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu – o przyznanie od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w S. na rzecz adwokata K. K. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu według norm przepisanych w wysokości przepisanej stawki maksymalnej, powiększonej o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług.

Powód zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., polegające na sprzeczności stanowiących jego podstawę ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału procesowego, będące zarazem przekroczeniem granic swobodnej oceny materiału sprawy, skutkujące oddaleniem wniosku u udzielenie zabezpieczenia powództwa, wyrażające się uznaniem, że powód nie uprawdopodobnił roszczenia objętego pozvem jako że nie podał żadnych okoliczności wskazujących na to, że roszczenie objęte pozvem wygasło lub nie może być egzekwowane, podczas gdy powód podał w piśmie uzupełniającym pozew, kiedy powstał tytuł wykonawczy przeciwko niemu, jaka jest jego treść, podmiot go wystawiający oraz że należność nim objęta w jego przekonaniu uległa przedawnieniu, skoro od dnia wydania tego tytułu upłynął już okres 3 lat.

Jednocześnie pełnomocnik powoda oświadczył, że koszty pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym nie zostały przez niego uiszczone ani w całości, ani w części, przy czym w zakresie postępowania wywołanego wniesieniem zażalenia winny one być określone – w zależności od rodzaju rozstrzygnięcia - na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800), bądź rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801), bowiem zgodnie z treścią § 21 pierwszego z wymienionych rozporządzeń oraz w myśl § 22 drugiego z nich do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem ich wejścia w życie (tj. w dniu 1 stycznia 2016 r.) stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. W myśl

zaś utrwalonej judykatury postępowanie w pierwszej instancji kończy się wydaniem orzeczenia (wyroku, nakazu zapłaty, postanowienia). Co więcej, czynności procesowe podejmowane po wydaniu orzeczenia przed Sądem pierwszej instancji i przez ten Sąd nie są już postępowaniem w pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Dopuszczalność udzielenia uprawnionemu ochrony prawnej o charakterze tymczasowym, w ramach realizowanego przed sądem postępowania o udzielenie zabezpieczenia, w każdej sprawie cywilnej zarówno przed wszczęciem postępowania, jak i w jego toku, wynika bezpośrednio z treści art. 730 § 1 i 2 zdanie pierwsze k.p.c. Udzielenie zabezpieczenia jest dopuszczalne co do zasady wówczas, gdy podmiot domagający się ochrony tymczasowej uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c.). Roszczenie zaś jest uprawdopodobnione, jeśli bez głębszego wnikania we wszystkie możliwe aspekty faktyczne i prawne sprawy, istnieje szansa, że w świetle przytoczonych przez wnioskodawcę twierdzeń faktycznych popartych dowodami lub środkami nie będącymi dowodami w rozumieniu k.p.c. – przysługuje ono osobie uprawnionej.

Podkreślić należy, że uprawdopodobnienie roszczenia stanowi ustalenie faktów co do roszczenia za pomocą środka prostszego, o mniejszej sile przekonania niż dowód. Sąd w postępowaniu zabezpieczającym jest przy tym uprawniony oceniać wagę przesłanek uwiarygodniających roszczenie przez ich porównanie z przesłankami, które podważają uprawdopodobnienie powództwa. Zgodnie z art. 243 k.p.c., ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu, zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne. Pozwala to sądowi oprzeć się na środkach niebędących dowodami w rozumieniu k.p.c., tj. pisemnych oświadczeniach osób czy wyjaśnieniach stron. W orzecznictwie uprawdopodobnienie jest traktowane jako surogat dowodu, zwolniony od ścisłych formalności dowodowych. Niemniej jednak uprawdopodobnienie roszczenia dotyczy faktów, nie odnosi się zaś do uproszczeń w zakresie analizy prawnej roszczenia.

Mając na uwadze powyższe wywody Sąd Okręgowy przychylił się do stanowiska Sądu I instancji, iż powód nie zdołał uprawdopodobnić, że przysługuje mu roszczenie. Tym samym nie jest trafny podniesiony w zażaleniu zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. polegający na sprzeczności ustaleń Sądu ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. W szczególności Sąd II instancji zwraca uwagę, że powód przedstawił wraz z pozwem kserokopie dokumentów, z których w żaden sposób nie wynika, że roszczenie dochodzone przez wierzyciela mogłoby ulec przedawnieniu, jak również nie przedstawił żadnych okoliczności, które uprawdopodobniałyby, że zaszła inna okoliczność uzasadniająca wystąpienie z powództwem przeciwegzekucyjnym. Sam fakt, że bankowy tytuł egzekucyjny pochodzi z 2003 r. nie przesądza o tym, że egzekwowane przez wierzyciela roszczenie jest przedawnione. Jak bowiem trafnie zauważył Sąd I instancji, bieg przedawnienia został przerwany złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w sprawie I Co 1216/03 oraz – po raz drugi – złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Postępowanie to nieprzerwanie toczy się, a komornik sądowy przez cały czas trwania postępowania potrąca dłużnikowi należności emerytalno-rentowe.

Wobec faktu, że powód nie przedstawił innych okoliczności, które mogłyby doprowadzić do wygaśnięcia zobowiązania, jak też takich, które skutkowałyby niemożnością egzekwowania świadczenia, nie sposób uznać, że powód uprawdopodobnił istnienie roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie.

Odnosząc się do żądania pełnomocnika żalącego o przyznanie kosztów postępowania, to zgodnie z brzmieniem art. 108 § 1 k.p.c., sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Orzeczeniami takimi są wyroki, wyroki zaoczne, nakazy zapłaty oraz postanowienia, co do istoty sprawy wydawane w postępowaniu nieprocesowym, a także niektóre postanowienia formalne. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem postanowieniem

formalnym kończącym postępowanie w sprawie jest orzeczenie, które przez uprawomocnienie się trwale zamyka drogę do rozstrzygnięcia sprawy, co do jej istoty w danej instancji (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, z dnia 31 maja 2000 r., III CZP 1/00, z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00). Oznacza to, że pojęcie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, obejmuje tylko orzeczenia kończące postępowanie jako całość poddaną pod osąd (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 1996 r., I CKN 7/96). Mając to wszystko na uwadze, należy stwierdzić, że postanowieniami takimi nie są orzeczenia mające za przedmiot kwestie wpaddingowe, tj. kończące postępowania pomocnicze lub zamykające fragment, bądź pewną fazę postępowania. Takim też postanowieniem jest niniejsze. Orzekanie, więc o kosztach postępowania byłoby w świetle art. 108 k.p.c. przedwczesne. O kosztach tych rozstrzygnie Sąd Rejonowy w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.